

D. P. CONDURĂȚEANU — AUTOR AL PRIMULUI DICȚIONAR GEOGRAFIC AL JUDEȚULUI DÎMBOVIȚA

Cu 90 de ani în urmă a început să prindă viață o idee, prin neobosita muncă și înțelegere a unui învățător țirgoviștean, idee izvorită și întreținută din flacăra unui patriotism fierbinte.

Cu 90 de ani în urmă pașii neobosiți ai acestui truditore al cărții, au început să facă înconjurul satelor și comunelor noastre în aflarea trecutului lor istoric și a realităților prezentului. Ca apoi, cele adunate, puse cap la cap, sate de comune și comune de plăși, să-și găsească concretizarea într-o lucrare atât de necesară vremurilor de acum aproape un veac, ca și celor de azi : DICȚIONAR GEOGRAFIC AL JUDEȚULUI DÎMBOVIȚA ¹. Dacă atunci el nu era o lucrare pur geografică, cuprinzând date geo-istorice, cu atât mai mult astăzi, după scurgerea timpului, el ne apare ca un document istoric.

Se materializase această idee la imperativul vremii, ca țara să posede o lucrare de interes general, care să fie la îndemîna românilor pentru mai buna cunoaștere a locurilor și faptelor și a găsit în învățătorul *Dimitrie P. Condurățeanu*, executorul conștient și priceput, harnic și tenace la greutățile inerente unui început plin de riscuri și incertitudini. Și cu pasiune și dăruire, după 4 ani de căutări prin hrisoave și zapise, din tradiții și cercetări la fața locului, pentru a surprinde aspectele geografice contemporane, era adunat, spre prelucrare, un volum mare de date, care aveau să intre în patrimoniul național, cu ele realizîndu-se lucrarea de o înaltă ținută științifică : MARELE DICȚIONAR GEOGRAFIC AL ROMÂNIEI ².

În 1900, vedea lumina tiparului această lucrare a unui modest învățător, în-cununată cu un premiu II de Societatea Geografică Română, în ședința adunării generale din 1/13 februarie 1887 ³.

---

¹ Condurățeanu, D. P., *Dicționar geografic al județului Dimbovița*, Editura Soccec, Buc., 1900, 316 pag. În lucrare sînt cuprinse și alte județe. Dimbovița numără 127 pagini.

² Etapele întocmirii lucrării au fost următoarele :

- a. 1883—1886 : Adunarea datelor și tuturor materialelor în vederea prelucrării, care a devenit fapt real la finele anului 1886.
- b. 1887 : Dicționarul geografic al județului Dimbovița, primește girul comisiei Societății Geografice Române, care îl și premiază...
- c. 1900 : Editarea Dicționarului. Deci s-au împlinit 90 de ani de cînd autorul a întocmit lucrarea ce a fost premiată.

³ Dăm mai jos, extrasul din procesul verbal al ședinței adunării generale, din 1/13 febr. 1887 :

„...Domnul Grigore Tocilescu în numele Comisiunii dă citire raportului asupra lucrărilor sosite la Societate, în urma publicării «PREMIULUI GENERAL G. MANU». Raportul conchide : A se acorda al doilea premiu de 500 lei autorului Dicționarului geografic al județului Dimbovița... După ci-

Pentru că Dimitrie Condurăţeanu n-a fost numai un dascăl care a insuflat copiilor dragostea pentru frumuseţile patriei şi ale trecutului ei istoric, ci şi un foarte bun pedagog pentru care fapt a condus în calitate de director Şcoala nr. 2 din Tîrgovişte şi a îndrumat pe colegii lui învăţători, (care cu siguranţă i-au dat o mîină de ajutor la întocmirea Dicţionarului) ca revizor şcolar. Pe deasupra, a fost şi un pasionat cercetător, muncă ce l-a făcut să devină membru activ al Societăţii Geografice Române şi să aibă consultanţi ştiinţifici ai lucrării despre care discutăm, pe reputatul savant, enciclopedist, B. P. Haşdeu, Ion Brezoianu şi Dimitrie Frunzescu.

Ca dovadă a preţuitei stime pentru munca realizată ţine să-l felicite, printr-o scrisoare, chiar generalul George Manu în numele căruia s-a instituit premiul :

„Bucureşti, 11/2. 1887

Domnule,

Scrisoarea dvs. îmi dă ocaziune a vă mulţumi în persoană pentru osteneala ce v-aţi dat, elaborînd Dicţionarul geografic al judeţului Dimboviţa. Am fost fericit să constat că aţi meritat unul din premiile destinate pentru o asemenea lucrare. Conform dorinţei exprimate, D. Basset, secretarul Societăţii Geografice, vă va trimite prin mandat poştal suma de 500 lei.

Primiţi, vă rog, Domnule, încredinţarea osebitei mele consideraţiuni.

General George Manu“⁴

Un pionier al geografiei meleagurilor noastre pornea la acţiune pentru a rezolva la nivelul unui judeţ o asemenea lucrare, recunoscînd el însuşi greutăţile acestei munci ştiinţifice :

„Partea fizică a unui judeţ, sau a oricărui porţiuni de ţară în genere nu se schimbă tocmai lezne, decît în urma unor mari acte... ; partea politică şi economică însă, variază mai în fiecare an, lună, ba chiar şi zi. Deci, din acest punct de vedere nu poţi zice că am dat la [o] lucrare perfectă, mai ales cînd datele statistice se adună cu multă greutate la noi în ţară şi mai cu seamă cînd exactitatea lor este adesea mai aproape efemeră din cauza modului cum se adună. Cu toate acestea am speranţa că marele serviciu, ce va aduce această lucrare oricărei persoane cu dor de a cunoaşte îndeaproape judeţul Dimboviţa, va compensa golul şi micile erori topografice sau statistice, ori stilistice ce cu toată osteneala ce mi-am dat, s-au strecurat ici şi colo“⁵.

A trecut peste ele şi Dicţionarul prezintă cititorului mai întii motto-ul care justifică necesitatea acestei lucrări pentru istoria unui popor :

„Etudier histoire d'un grand pays sans a connaitre d'abord la configuration physique ce serait vouloir construire un edifice sans connaitre le terrain sur lequel il dont s'élever“. (M. A. Magin — „L'histoire de France“).

După aceea trece în revistă în ordine alfabetică toate cătunele, satele, comunele şi plăşile judeţului Dimboviţa, începînd cu Adîncea şi terminînd cu Zinca, sat în plasa Cobia.

---

tirea acestui raport, desigilindu-se plicurile cu numele autorilor, se proclamă în aplausele unanime... premiul al II-lea Domnului Dimitrie Condurăţeanu, Directorul şcolii primare nr. 2 din Tîrgovişte“. Vezi, Condurăţeanu D. P., Op. cit., pag. 7.

⁴ Condurăţeanu, D. P., Op. cit., pag. 4.

⁵ *Ibidem*, pag. 5.

Pentru cei ce vor avea nevoie să folosească Dicţionarul geografic să ţină seama că datele prelucrate nu aparţin anului 1900, cînd a fost tipărit, ci anilor 1883—1886.

Aspectele puse în lumină sînt multiple. În cadrul așezării geografice prezintă apele, cîmpiile, dealurile ; în cadrul celor administrative, cătunele, satele, comunele urbane și rurale, plasa, aspecte ale fiscalității, pazei, armată, poștă ; aspecte economice și ocupații ale locuitorilor ; bogății naturale (ape tămăduitoare, cărbune, sulf, păduri ; populație și număr ; căi de comunicație ; aspecte culturale, la care se adaugă și unele date istorice.

Au trecut de atunci 90 de ani și lucrarea își justifică importanța și utilitatea, cu unele limite, inadvertențe, date depășite și chiar unele greșeli inerente etapei și posibilităților de informare de atunci și la nivelul rezolvării ei de o singură persoană. Ea poate fi însă și acum îndreptar și izvor pentru toți acei ce vor să afle cîte ceva din trecutul așezărilor noastre de acum 100 de ani.

Fie, ca pilda înaintașului să se reediteze pe un plan superior, amplificată de noile condiții în care lucrează dascălii noștri, impulsionindu-i să dea așezărilor în care-și duc activitatea, locul ce li se cuvine în istoria noastră ! Să punem la temelie lor ceea ce acum aproape un veac a adunat cu răbdare și migală, pasiune și trudă, cel ce i-am închinat aceste rînduri : învățătorul *Dimitrie P. Condurățeanu*.

DUMITRU STANCU